БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

36-хи жэлээ гарана

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 269 (9101)
НОЯБРИИН 15
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумые угтуулан

…жэлэй декабрьда парти бо…радай ажабайдалда элитэ ехэ хэрэг болохонь. КПСС-эй …ральна Комитедэй ээлжээтэ …умые 1959 оной декабриин 22-…рлаха гэһэн шиидхэбэри ЦК …ба. Коммунистическэ байгуу…н агууехэ түсэбүүдые бэе…ын түлөө тэмсэлдэ туйлай ехэ …анартай асуудал ЦК-гэй …умэй зүбшэн хэлсэлгэдэ та…хань.

…ар тарялангые хүгжөөн дэб…, оpooһo таряа, сахарай свёк…лопок болон бусад техническэ …алнуудые, хартаабха, овощь, …кэмэс, виноград, таряан ажа… бусад продуктнуудые бүри …абадаг болохо тухай, ниитын …жал хүгжөөхэ, мяха, һү, ноо…дэгэ болон мал ажалай бусад …кт элбэгээр абадаг болохо ту… колхоз, совхозуудые ударида…дэлмэрилэгшэдөөр хангаха ту…үдөө ажахые саашадань онь…үүлхэ, ажалай бүтээсые дээ…лхэ, продукциин өөрынь үные …руулха тухай, колхозуудай …н ажахые бэхижүүлхэ, колхо…зуудай байдал улам һайжа…а тухай КПСС-эй XXI съез…дын ЦК-гэй декабриин Пле… (1958 он) шиидхэбэринүү… дүүргэлгын ябасые Пленум …н хэлсэхэ.

…гэй ээлжээтэ Пленум зарлаха … мэдээсэл манай ороной олон …он ажалшадай сэдьхэлдэ ехэ …түрүүлээ. Хүдөө ажахын про…үдые орон дотороо тон түр… элбэг ехэ болгохын түлөө, …й энхэ байдалые улам һай…лхын түлөө манай партиин. …эй ленинскэ Центральна Ко…эй шууд сэхээр, оролдосо ехэ… тэмсэжэ байһынь совет … дахин дахин хаража баяса…

…эр Н. С. Хрущевой үүсхэлээр … ажахые эрид дэбжээхэ тухай … тогтоолые КПСС-эй ЦК-…ленумэй 1953 оной сентяб…гаргаһанһаань хойшо зургаан …гэрөө. Энэ богони болзор соо … арад Коммунистическэ пар…үтэлбэреэр баатарлиг габьяа …лһан байна. Колхозууд, сов… олон арбаад миллион гектар …газар хахалан элдүүрилжэ. … таряа абалгые эрид дээшэ…. Партиин уряалаар хүдөө …н ажалшад кукуруза ургуул…үлөө ехээр оролдожо, энэ ур…ай ашаар мал ажалдаа тэ…й тогтууритай база байгуу…энэй ашаар мяха, һү, тоһо … мал ажалай бусад продукт… абалга эрид дээшэлүүлэг…

…лагдаһан амжалтануудта тү…, Коммунистическэ партиин …езд СССР-эй арадай ажахые …хэ долоон жэлэй түсэб бата…баа һэн. Индустриие сааша…ехээр хүгжөөхэтээ хамта, хү…жахын хүгжэлтые түргэдхэхэ, … ажахын продуктнуудые бүри …абадаг болохо гэжэ тэрэ ту…тор хараалагданхай.

… дурасхаалта үдэрнүүдэй …долоон жэлэй түсэбые болзор… урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ… мүрысөөн хүдөөгэй ажалша…нда эхилээ һэн. Олон мянган …үүд, совхозууд, бүхэли об…үүд, хизаарнууд болон рес…лканууд долоон жэлэй даалга… болзорһоонь урид, дүрбэ… жэлэй туршада дүүргэхэ уял…а бэлэй. Зарим районуудта …лиин һайн бэшэ эрхэ байда…хёолдобошье һаань, колхоз… болон совхозуудай хүдэлмэ… тэрээниие дабан, абаһан …үдаа дүүргэхын түлөө шэн…эйгоор тэмсээ. Тэдээнэй …а ажал нэрэ солодо хүрэмэ … асарһан байна. Агуухэ Ок…н социалистическэ револю…цийн 42 жэлэй ойн урдахана ороной олон районууд алдарта илалтануудаар арадаа баясуулаа.

Рязаниин областиин ажалшадай патриотическа гайхамшагта хэрэгүүд тухай «Правдада» бэшэгдээ һэн. Тэдэнэр мяха гүрэндэ худалдаха хоёр жэлэй түсэбые һайндэрһөө холо урид дүүргээ. Тэдэнэрэй ажалай илалта партида, арадта үндэрөөр сэгнэгдэжэ, коммунистическэ байгуулалтын түүхэдэ гайхамшагта хуудаһан болон орохо байна.

Россин Федерациин бусад олон районууд гайхамшагта амжалтануудые туйлаа.

ЦК-гэй Пленумдэ бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ ажалай баатарнуудай долоон жэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө түрүү тэмсэлшэдэй тоо улам олошорно. Калининай областиин «Большевик» колхозой хүдэлмэрилэгшэ Валентина Егоровна Беловае энэ жэл хүрэтэр мэдэхэ хүнүүд үсөөн байгаа. Теэд мүнөө тэрээниие бүхы оромнай мэдэдэг болохонь: Валентина Белова 1500 гахай гансаараа шахажа, гүрэндэ тушааха гэжэ шиидээ. Октябриин һайндэрэй урда тээ тэрэ гүрэндэ 900 центнер гахайн мяха эльгээгээ. Харьковска областиин «Борки» совхозой шубуушан Вера Федоровна Сидорова ажалай баатаршалга харуулаа: тэрэ хадаа дааһан фермэһээ миллион үндэгэ абахаб гэжэ энэ жэлэй эхиндэ уялгаа үгэһэн юм. Арбан һарын туршада Вера Сидорова гүрэндэ 800 мянган үндэгэ тушаагаад байна. Түрүү хүнүүдэй иимэ гайхамшагта хэрэгүүд олон миллион колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдтэ зоригжуулхы жэшээ болог лэ!

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй эхилтэр үлэһэн саг хүдөөгэй ажалшадта тон халуун үе болохо ёһотой. Хүдөө ажахын жэл үшөө дүүрээдүй. Малшадта мүнөө тон харюусалгатай үе болоод байна. Тэдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада ехээр оролдохо, тиихэтээ хамта малай үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэл хангаха, мяха, һү, тоһо, ноoһо болон бусад продуктнуудые абалгаяа ерэхэ жэлдэ—долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ бүри ехээр дээшэлүүлхэ һайн арга нүхэсэл бии болгохо ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ бэлэдхэл колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай урда харюусалгатай зорилгонуудые табина. Хүдөөгэй коммунистнууд колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй политическэ болон ажалай эдэбхиие толгойлхо ёһотой.

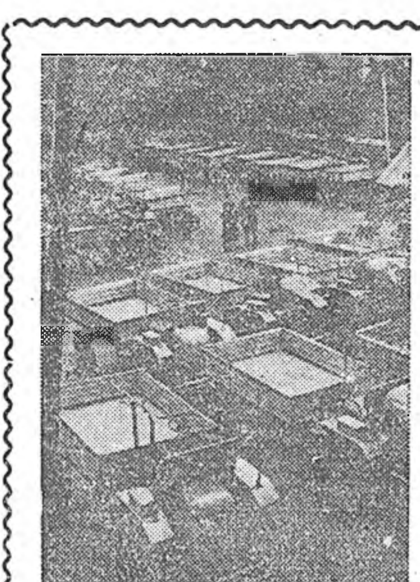
Эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, үшөөл бии байгаа гээгдэнги колхозуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэтэр үргэхын тулада тодорхой хэмжээ хараалха, бэелүүлхэ хэрэгтэй гэжэ парти манай кадрнуудһаа эринэ.

Хэн уялгаяа бэелүүлээб гэжэ тодорхойлхоһоо гадна, хэн үгэдөө хүрөөгүйб гэжэ элирүүлхэ хэрэгтэй. Энэ, тэрэ участогуудтахи дутагдалнуудые элирүүлхэ, эдэ дутагдалнуудые усадхаха ябадалда туһалха, ноябрь декабрь хоёрые хараалһан түсэбүүдээ, абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэлэй дайшалхы һаранууд болгохо хэрэгтэй.

Энэ хүндэтэ, арюун хэрэгтэ манай хэблэл эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотой. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, коммунистическэ ажалай эрхим жэшээе дэлгэрүүлхэ гээшэ бүхы политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэриин гол зорилгонуудай нэгэниинь байдаг байгаа, тиимэ байһааршье.

Ажалдаа шэнэ амжалта туйлажа, ЦК-гэй декабриин Пленумые угтая. Бүхы арадайнгаа урда абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэе!

(«Правдын» ноябриин 12-ой түрүү бэшэгһээ).

«ДВСШ-16» маркын самоходно шассиин түхэлэй мөөрэтэй трактор Харьковска трактор хабсаргадаг заводой коллектив гаргадаг болоо. Энэ тракторта агаараар һэрюусүүлэгдэдэг дизельнэ двигатель табигданхай. Тус машиные хүдөө ажахын ажалшад ехээр магтадаг. Брюссельдэ эмхидхэгдэһэн Бүхэдэлхэйн выставкэ дээрэ энэ машина алтан медальда хүртөө һэн.

Зураг дээрэ: Болгарида, Монгол Арадай Республикада эльгээгдэхэ болоһон «ДВСШ-16» маркын самоходно шассинууд заводой хашаа соо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ашагта малтамал шанаржуулдаг Ново-Криворожско комбинадай барилгашадта амаршалга эльгээгдэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Криворожглострой» трестын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта, Украинска ССР-эй барилгын министерствын монтажна организацинуудай, ашагта малтамал шанаржуулдаг Ново-Криворожско комбинадай коллективүүдтэ амаршалга эльгээжэ, комбинадай барилгые болзорһоонь урид дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан тэдэнэрые амаршалһан байна. Энэ предприяти ороной урда зүгэй металлургическа заводуудта хэрэгтэй түмэрэй концентрат үйлэдбэрилгые нилээд ехэдхэхэ арга олгохо.

Ленинскэ комсомолой нэрые зүүһэн энэ комбинадые барилгада комсомолшууд болон залуушуулай ехэ үүргэ дүүргэһэниинь амаршалга дотор онсо тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

Намар, үбэлшье һү, мяха ехээр абаха арга бии

☆ ☆

1959 оной ноябрь һарын түрүүшын 10 хоногто республикын колхоз, совхозуудта үнеэн бүридэ һаагдаһан һүн

Аймаг	Колхозууд (килограммаар)	Совхозууд (килограммаар)
Байкало-Кударын	14,4	
Баргажанай	14.0	
Бичурын	23,7	26.0
Зэдын	24,2	44.6
Яруунын	15,3	33.7
Заиграйн	16.4	
Закаменай	10,0	
Иволгын	19,6	29.7
Кабанскын	20.9	23.6
Хэжэнгын	13.8	
Кударын	25.7	
Курумканай	18,0	
Кяхтын	24,7	40.7
Мухаршэбэрэй	21,4	31,1
Прибайкалиин	20,4	
Сэлэнгын	34.5	44,2
Тарбагатайн	21.5	
Ториин	22,0	
Түнхэнэй	12.7	
Хориин	17,9	22.0

Агуухэ Октябриин революциин 42 жэлэй ой угтажа байхадаа Прибайкалиин, Байкало-Кударын, Түнхэнэй, Закаменай, Хэжэнгын аймагууд гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээбди гэжэ мэдүүлээ һэн. Эдэ аймагууд КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые бэлэг ехэтэйгээр угтажа байна. Зүгөөр иимэ амжалтанууд зарим аймагуудай түрүү ажахынуудтал туйлагдана. Харин республикын бүхы аймагуудые абажа харахада һү һаалгын талаар нилээд ехэ дутагдал үзэгдэһөөр.

Байгша ондо элбэг ургасатай байбашье һаань, республикымнай олонхи колхоз, совхозууд нёдондоной энэ үеынхиһөө бага һү һаагаад байна. Байгша оной ноябриин түрүүшын 10 хоногто Кударын, Ториин, Зэдын аймагууд һү һаалгаяа нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо багашагаар дээшэлүүлээ. Гэбэшье бусад аймагуудта һү һаалгань доошолуулагдажа байһаар. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө 150 килограмм һү нёдондонойхиһоо бага һаагаа гэхэ гү, али хамта 763 тонно һү дутуу һааба. Илангаяа «Эрдэм», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаяа ехээр доошолуулаа. Тиихэдэ Иволгын «III-ая пятилетка», «Заветы Ильича», «8-ое марта» колхозууд нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриһөө 350—450 килограмм һү дутуу һааба. Мүн иимэ ушарнууд Заиграйн, Баргажанай, Тарбагатайн колхозуудта үзэгдэнэ. Энэ ехэ дутагдалай шалтагаан хадаа имагтал нэрлэгдэһэн аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө колхозуудай түрүүлэгшэнэр, мэргэжэлтэдэй урда шанга эрилтэ табингүй, тэдэнэртээ эбсэшоод һуудаг дээрэһээнь болоно бшуу.

Колхоз, совхозууд будүүншье, шэмэтэшье тэжээлээр элбэг аад, үнеэдээ һайса эдеэлүүлнэгүй, харууһыень һайжаруулнагүй. Мүнөө болотор үнеэдтээ силос, турнепс, холимог тэжээл үгэнгүй, гансал бэлшээридэ ябуулжа байһан колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй эбсэжэ болохо аал?! Һү һаалгые дээшэлүүлхын тулада бүхы үнеэдээ байрада байлгажа, холимог тэжээл болон силос элбэгээр үгэхэ, бүлеэн уһаар уһалха хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэгдэхэ зэргэтэй.

Колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд һаалишадай, мал адуулагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Мүрысөөнэй дүн саг болзорто согсологдоод, малшадай үйлэдбэриин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байха зэргэтэй.

Мүнөө һү һаалгые доошолуулжа байһан ушар хаанашье үзэгдэхэ ёһогүй.

☆

ЭРХИМҮҮДЭЙ НЭГЭН

Коммунистическэ ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэлшэд республикадамнай үдэрһөө үдэртэ олошорно. Тэдэнэй нэгэн Светлана Аюрова Ахын аймагай «Коминтерн» колхоздо эршэмтэй шангаар ажаллажа байдаг. Комсомол басаган Светлана колхозойнгоо һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ, нютагтаа магтаалтай болонхой. Тэрэ байгша оной үнгэрһэн арбан һарын туршада даадаг 22 һарлаг үнеэнһээ 22 тугал абаад, нэгыеншье гарзалуулангүй тарганаар түлжүүлнэ. Мүн һү һааха жэлэйнгээ түсэб, уялгые 92 процент дүүргэнхэй.

Һаалишадай мэргэжэлые һайса шудалһан нүхэр Аюрова КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ һү һааха уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын түлэ зоригтойгоор ажаллана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Светлана Аюрова.

П. Жужаев.

Ехэ хүдэлөөндэ оролсоод...

Һалагай-Нуга. Эндэ Хэжэнгын аймагай «Победа» колхозой һү һаалиин фермын һаалишад. Фермын һаалишад мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын болзорто хүсөөд, ахижа гараха гэһэн хүдэлөөнэй орон дотороо дэлгэрхэдэнь, энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсахаар зоригжоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ социалистическэ мүрысөөн хүсэ ехэтэйгээр дэлгэрэнхэй. Мүрысэн ажалладаг һаалишад һү һаалгаяа үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхын тула шангаар тэмсэнэ.

Үнеэдээ һайнаар харууһалжа, бэлшээридэнь удаан саг соо ябуулдаг болонхой. Гадна үдэшэ, үглөөнь 1 килограмм таряа талханай зүйл толгой бүридэнь үгэхэдөө силос болон бусад тэжээл нэмэлсэдэг. Тиихэдэнь һү һаалгань урданайхида орходоо һураггүй дээшэлэнхэй. Һаалишад Найданова, Н. Бабыкина, Б. Шагдурова гэгшэдэй даадаг үнеэдһээ зунайхидал адли һүн һаагдана.

Тус фермынхид үбэлжэлгээ бэлэдхэл һайнтайгаар угтаба.

Б. Балдандоржиев.

Журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд

Журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд ноябриин 12-то Москвада Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдээ гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

Коммунистическэ партиин үнинэй гэшүүдэй нэгэн, «Беднота» гэжэ газетын түрүүшын редактор байһан В. А. Карпинский съездые нээхэдээ, журналистнуудай съезд манай хэблэлэй түүхэдэхи угаа ехэ ушар болоно. Зохёохы шэнэ организаци—СССР-эй Журналистнуудай союз байгуулагдахань гээшэ гэжэ хэлээ.

— Советскэ бүхы организацинуудай үмэнэ табигдадагтал адли, коммунизм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаха, Коммунистическэ партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ зорилго, өөһэдынгөө гэшүүдые марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ зорилго шэнэ союзай үмэнэ табигдана гэжэ нүхэр Карпинский саашань хэлээ.

Большевистскэ түрүүшын журналист, литератор, редактор Владимир Ильич Ленинэй сэгнэшэгүй үнэтэй дүй дүршэл бидэнэр, журналистнуудта угаа ехэ туһаламжа үзүүлнэ гэжэ нүхэр Карпинский тэмдэглээ.

В. И. Ленинэй журналистска ажал-ябуулга тухай, корреспонденци бүхэндэ, хүдэлмэришэнэй бэшэг бүхэндэ ехэ анхаралтайгаар тэрэнэй хандадаг, эдэ бэшэгүүдые оролдосотой, гамтайгаар заһабарилжа, хэблэлдэ бэлэдхэдэг тухай В. А. Карпинский дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Өөрынгөө гууроһаар ленинскэ партида, совет арадта, арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай илаха хэрэгтэ үнэн сэхээр туһалха гээшэ советскэ журналистын уялга болоно. Арюун һайхан хэрэгтэ—Коммунистическэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр совет арадай байгуулжа байһан коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, оюун бэлигээ зорюулая, нүхэдүүд гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Карпинский хэлээ.

Съездын хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаа.

Съездын хүндэлэлэй президиумдэ КПСС-эй ЦК-гэй Президиум нэрьемэ удаан альга ташалган доро һунгагдаһан байна.

Съездын иимэ зүбшэхэ зүйл баталагдаа: Эмхидхэлэй бюрогой хүдэлмэри, Советскэ Журналистнуудай союзай зорилгонууд тухай элидхэл; СССР-эй Журналистнуудай союзай Устав баталалга; СССР-эй Журналистнуудай союзай хүтэлбэрилхы органуудые һунгалта.

Гадаадын оронуудһаа олон тоото айлшад съездэ ерэһэн байна.

Журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов уншаа. Зал соо дахяад нэрьемэ альга ташалган болоо.

Эмхидхэлэй бюрогой хүдэлмэри, СССР-эй Журналистнуудай союзай зорилгонууд тухай эмхидхэлэй бюрогой гэшүүн, «Правда» газетын главна редактор П. А. Сатюков элидхэл хэбэ.

— Журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалга, нүхэр Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй манай съезд нээлгэдэ ерэһэн ушар советскэ хэблэлэй хүгжэн дэбжэлтэ тухай манай агуухэ партиин тэрэнэй ленинскэ ЦК-гэй шэнэ гайхамшагта анхарал оролдолго болоно гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Амаршалгын бэшэг эльгээһэнэйнь түлөө Центральна Комитедтэ Советскэ Союзай бүхы журналистнуудай, олон миллион тоото хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй корреспондентнүүдэй зүгһөө нүхэр Сатюков үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө. Марксизм-ленинизмын үзэл сурталые тайлбарилан дэлгэрүүлхэ, КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ агуухэ хэрэгтэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ советскэ журналистнууд бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ элидхэлшэ партиие найдуулаа.

Манай Эхэ ороной коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байһан гайхамшагта үедэ съездын боложо байһан тухай тогтохо зуураа, бидэ советскэ журналистнууд энэ гайхамшагта үе сагай эрилтэнүүдтэ харюусажа шадахаар байха ёһотойбди гэжэ нүхэр Сатюков саашань хэлэбэ. Өөрынгөө гуурһаар, өөрынгөө үгөөр—дайшалхы хурса зоригжуулхы зэбсэгээрээ бидэнэр эб найрамдалай хэрэгтэ, ленинскэ партиин хэрэгтэ туһалха зэргэтэйбди. Партийна ёһоор, дүлэтэ үгэнүүдые бэшэхэ талаар зоригжуулхы үльгэр жэшээ харуулһан мүнхэ Ленин багшаһаа советскэ журналистнууд һургаал абаха ёһотой.

Мүнөө үедэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүд, тусхайлбал, США-да аяншалһан түүхэтэ аяншалгынгаа үедэ хэлэһэн үгэнүүдынь манай ороной агуухэ туйлалтануудые, социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байһые гүн гүнзэгыгөөр, ойлгосотой тодоор тайлбарилгын гайхамшагта жэшээ боложо үгэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, мүн уласхоорондын коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэтэй советскэ хэблэлэй таһаршагүй холбоотой байһые тэмдэглэхэ зуураа, партиин зүгһөө хүтэлбэри абажа, марксистско-ленинскэ гүн гүнзэгы үзэл сурталда түшэглэжэ байдаг дээрэһээ манай хэблэл түгэлдэр хүсэтэй, ехэ хүндэтэй байдаг гэжэ элидхэлшэ хэлээ.

Манай хэблэлэй түүхын тус тус алдарта шатанууд тухай элидхэлшэ хөөрэһэн байна. Мүнөө манай хэблэл тайлбарилан ойлгуулгын, эмхидхэлэй түгэлдэр хүсэн болоно. Советскэ Союз дотор 7.686 газетэ, колхозно хэблэмэл газетэнүүдтэй хамта, арба мянга хахад шахуу газетэ мүнөө гарадаг. Манай газетэнүүдэй үдэр бүриин тираж хамта дээрээ 1913 онойхидо орходоо 20 дахин нэмээ. Гансахан «Правдын» тираж мүнөө 6 миллион хэһэг болонхой. Тэрэнь хаанта Россин гаргадаг байһан бүхы газетэнүүдэй тиражһаа хоёр шахуу дахин олон юм.

Орон дотор 3.824 журнал гарана. Тэдэнэй жэлэй тираж 637 мил-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Соведүүдэй ордоной конкурсно проектнүүдтэй танилсаба

…бриин 13-да нүхэд Н. И. Бе…, Л. И. Брежнев, К. Е. Воро…, Н. Г. Игнатов, А. И. Кири…, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский …да байдаг архитекторнүүдэй …льна байшанда ерэбэ.

…унистическэ партиин, Со… правительствын хүтэлбэри… Москвада баригдаха Соведүүдэй ордоной конкурсно юһэн проектые хараба.

Зарядьеда баригдаха гостиницын проектые тэдэнэр мүн лэ хараһан байна. Архитектор Д. Н. Чечулин тайлбари хэбэ. Ажалшадай олоороо амарха амаралтые эмхидхэхэ тушаа проектнэ дурадхалнуудтай, Пицунда гэжэ шэнэ курортын проекттэй сугларагшадые архитектор М. В. Посохин танилсуулаа. Хүдөө нютагуудта баригдаха каркасна болон томо панельнэ гэрнүүдэй проектнүүд тухай «Гипростандарт дом» гэжэ институдай директор Д. К. Бреславцев мэдээсээ.

(ТАСС).

Декабрь һарада болохо партиин ЦК-гэй Пленумые ажалай амжалтаар угтахын зорилгоор Улан-Удын судна бүтээлгын заводой Леонид Распутинай бригадынхид улам бүтээсэтэйгээр ажаллана.

Зураг дээрэ: коммунистическэ ажалай нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байһан бригадын бригадир нүхэр Распутин нүхэдтөө һүүлшын һонинине дуулгажа байна.

Д. Балдановай фото.

Партийна ажабайдал

Мүрысөө тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

(„Эрдэм" совхозой парткомой тоосоото-һунгалтын суглаанһаа)

«Эрдэм» совхозой парткомой тоосоото-һунгалтын суглаан боложо, элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд ажал хүдэлмэри дээрээ горьтойхон дутагдалнуудай бии байһанине элирүүлээд, саашанхи зорилгонууд тухайгаа зүбшэн хэлсэбэд.

Совхозой хэжэ байһан ажалай һайн талыень абаад үзэхэдэ, энэ жэл ороһо тарянай хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ ургаса хуряагдаа. Совхоз хамта 100 гара мянган центнер ороһо таряа хуряажа абаа. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болоно.

Мал ажалай талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Гэбэшье совхоз абаһан уялгаяа хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байнхай. Малшадай дунда социалистическэ мүрысөө, эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха. хэрэгтэ эндэхи партийна эхин организацинуудай бүхы коммунистнуудай хүсые партийна комитет һулаар элсүүлээ гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ. Тоосоото үе соо түрүүшүүлэй дүй дүршэл хэрэглэхэ тухай асуудал парткомой бюрогой заседани дээрэ нэгэшье дахин зүбшэн хэлсэгдээгүй.

— Малай һайн байра түхеэрэгдэнэгүй. Манай 5-дахи отделенидэ үнеэдэй байра баригдажа эхилэгдэһэн аад, тэрэмнай дүүргэгдээгүй. Үнеэнэй байра соо электрын гал оруулагдаагүй, харанхы газар соо байжа һаалишад үнеэдээ һаана,— гэжэ 5-дахи отделенине эрхилэгшэ нүхэр Е. Тогтонов хэлэбэ.

Совхозой зооветеринарна мэргэжэлтэд хангалтагүйгөөр ажаллана гэжэ коммунист Д. Лопилов шүүмжэлээ.

— Нүхэр А. Тугаринов зооветеринарна мэргэжэлтэдэй хүдэлмэрине ударидажа байгаад, ажалаа муугаар ябуулна. Өөрөө малай фермэ, отарануудаар үсөөн үзэгдэдэг, тэрэнэй хэжэ байһан ажалай һайн талые харанагүйбди. Республикын Хүдөө ажахын министерство ажалаа һайса ябуулжа шадахагүй хүнине главна зоотехнигээр эльгээгээд байна,—гэжэ тэрэ хэлээ.

Мал ажалай ашаг шэмэ абалгаар совхоз нёдондонойнгоо хэмжээндэ хүрөөгүй. Жэшээлхэдэ, 9 һара соо эндэ үнеэн бүриһөө 1242 литр һүн һаагдаа гэхэ гү, али 100 гаран литрээр бага һаагдаа. Октябрь һара соо һү һаалга доошолжо байна. Жэлэй эхинһээ хойшо 200 гаран толгой эбэртэ бодо мал гарзалаа. Малай тоо толгой олошоруулха түсэб бүхы түрэлөөрөө дүүрэнхэй. Гэбэшье жэлэй дүүрэтэр үшөө олон мал гүрэндэ тушаагдаха юм.

Совхозой ажалшад арга боломжоёо тооложо үзэхэдөө, байгша ондо хамта 6100 центнер мяха, тэрэ тоодо 3150 центнер үхэрэй, 850 центнер гахайн, 1700 центнер хонинoй, 400 центнер тахяа шубуунай мяха тушаахаар уялгануудые абаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэйнгээ хахадыешье дүүргээгүй.

Малай харууһа, эдеэлүүлгэ тон муу. Илангаяа тугал, буруунууд һайнаар түлжүүлэгдэхэ ёһотой аад, горьтой анхарал табигданагүй.

Жэлэй эхинһээ хойшо малһаа үсөөн түл абтажа түлжүүлэгдээ. Жэшээнь, 100 эхэ малһаа оройдоол 72 хурьган, 63 тугал абтаһан байха юм. Мал ажалай хүндэ хүдэлмэрине оньһожоруулха талаар бага юумэ хэгдээ. Продуктнуудай өөрынь үнэ урдынхяараал ехэ байһан зандаа. Тусхайлбал, литр һүнэй сэн 97 мүнгэн байха байгаад, 1 түхэриг 20 гаран мүнгэ сэнтэй.

Парткомой секретарь нүхэр Базаргармаев элидхэлээ һайса бэлдээгүй байшоо. Тиимэһээ илангаяа мал ажалай ямараар хүгжэхэ, юу хэгдэхэ байһан тушаа гүнзэгы тобшолол хэжэ шадаагүй.

Шэнээр һунгагдаһан партийна комитет эдэ дутагдалнуудые хараадаа абаха болоно.

Т. Гармаев, манай корр.

Хүндэтэ ханинар, таанартаа амжалта хүсэнэб!

Москвагай ажалшадтай уулзалгатнай амжалтатайгаар үнгэрэг лэ, энэ уулзалгатнай таанарта творческо дэбжэлтын шэнэ түлхисэ болог лэ гэжэ искусствын талаар нүхэдтөө— Бурядай АССР-эй артистнарта хүсэнэб.

Хүндэтэ ханинар, Бурядай искусствын түрүүшын декадын Москвада боложо байһан үедэ би таанартай танилсаа бэлэйб. Эгээ тиихэдэ билэнэр, москвагайхид гайхамшагта бурят артистнарые, ород драмын театрын мастернуудые таниха болоо бэлэйбди. Тэдээнэй репертуарта «Байгал дээрэ», «Мэдэгмаша» гэжэ национальна түрүүшын оперонууд бии һэн. Эгээ тэрэ үедэ бурят драмын театр байгуулагдаһан байгаа. Энэ театр мүнөө Москвада хоёрдохёо ерэхэнь.

Бурядай искусство, литературын туйлалтануудые Москвада дахинаа харуулга олон мянган шэнэ ханинартай болохо арга таанарта олгохо. республикын творческо хүсэнүүдэй саашадаа һалбаран мандаха хэрэгтэ туһалха байна.

Николай Охлопков,
СССР-эй арадай артист.

Графигаа уридлажа ябана

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Заводой коллектив ноябрь һарын түрүүшын 11 үдэр соо графигһаа гадуур 20.688 дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаа. Продукци үйлэдбэрилхэ жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ инженер Л. Н. Махневагай хүтэлбэрилдэг халаан түрүүлжэ ябана.

В. Попов.

Ажахыгаа тодорхойгоор, зориг түгэлдэрөөр хүтэлбэрилхэ

Һая КПСС-эй Баунтын аймагай партийна конференци боложо, тэндэ тоосоото элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр **Воронин** хээ.

Элидхэлшэ, үгэ хэлэһэн делегадууд тоосоото үе соо аймагай промышленна предприятинуудай туйлаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, тэдэнэй ажал хүдэлмэриин дутуу дундануудые гүнзэгыгөөр шүүмжэлэн элирүүлээ. Илангаяа үйлэдбэриие оньһожоруулха, автомат техникэ нэбтэрүүлхэ талаар горьтойхон дутагдалнууд элирүүлэгдээ. КПСС-эй айком хүдөө ажахые һулаар хүтэлбэрилнэ, колхозуудай ажал хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ абанагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудаа усадхаха, аймагайнгаа ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар тодорхой шиидхэбэри конференци баталан абаа.

Конференциин һүүлээр шэнээр һунгагдаһан КПСС-эй айкомой нэгэдэхи пленум боложо, тэндэ партиин айкомой секретарьнараар нүхэд **Г. И. Воронин, П. Г. Наумов** һунгагдаа.

США-гэй правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов США-һаа Москвада байдаг элшэн сайд Л. Томпсонине ноябриин 11-дэ урижа, Америкын Холбоото Штадуудай правительствода эльгээхэ Советскэ правительствын нотые тэрээндэ барюулаа. Баруун Берлиндэ «Дейчланд-Функ» гэжэ радиостанци байгуулха тухай ФРГ-эй правительствын мүнөө бэлэдхэл хэжэ байһан тушаа Германиин Федеративна Республикын правительствын гаргаһан шиидхэбэри хуули ёһондо таарахагүй байна гэжэ Америкын правительствын анхарал энэ ното дотор хандуулагдаһан байна.

Баруун Берлиндэ, ондоо гүрэнэй түбтэ Баруун Германиин радиостанци байгуулха түсэб хадаа Берлиндэхи, мүн Германидахи оршон байдалые шангадуулха, Европын түбтэ «хүйтэн дай» бүри һүжэрөөхэ зорилготой шэнэ хорото ябуулга болоно гэжэ Советскэ правительство тоолоно гээд ното соо хэлэгдэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев США-гэй президент Д. Эйзенхауэр хоёрой хөөрэлдөөнүүдһээ уламжалан, Баруун Берлин тухай хэлсээ баталха бүри таарамжатай арга нүхэсэлнүүдэй бии болоод байһан үедэ Берлинэй асуудалаар хэгдэхэеэ бай-һан хэлсээнэй урагшатай байлгада зорюута һаад ушаруулха гэһэн ба-дэлгэ гэхэһээ ондоогоор ФРГ-гэй правительствын эдэ ябуулгануудые тоолохын аргагүй гэжэ ното со-заагдаһан байна.

Нотын удхые өөрынгөө правительствода удааруулангүй мэдэ-хэб гэжэ элшэн сайд хэлээ.

Великобританиин болон Фран-циин правительствонуудта Советскэ правительствын мүн лэ иимэ удха-тай нотонууд эльгээгдээ.

(ТАСС).

ФРГ-гэй правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов ФРГ-һээ Москвада байдаг элшэн сайд Г. Кролине ноябриин 13-да урижа, Советскэ правительствын нотые тэрээндэ барюулаа.

Баруун Берлиндэ Баруун Германиин «Дейчланд-Функ» гэжэ радиостанци байгуулха бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан тушаа ФРГ-гэй правительствын шиидхэбэри хуули ёһодо огто тааралдахагүй байхаһаа гадна, Баруун Берлин тушаа дүримдэ зохилдохогүй байна. Баруун Берлин ФРГ-гэй гүрэнэй мэдэлэй газарта хэзээдэшье хамаатай байгаагүй, хамаадашьегүй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ гээд ното соо заагдана.

Баруун Берлинэй газар дээрэһээ һүйдхэлгын хүдэлмэри хэхэ, хорото номнол ябуулха эрмэлзэлгэ болоно гэхэһээ ондоогоор Баруун Бер-лэ радиостанци байгуулха бэлэ-ФРГ-гэй правительствын хэжэ б-һые тоолохо аргагүй гэжэ ното-тэмдэглэгдэнэ. Бүхы юумэ дээрэ-хаража үзэхэдэ, шиидхэгдэ-уласхоорондын асуудалнуудые-римшуулхада таарамжатай-ложо байһан үедэ, Баруун Бер-дэхи байдалые саашадань хүр-дуулха хараа бодолоо Федераль-правительство үргэлжэлүүлһээр-жэ онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Тус ното дотор найруулан хэ-дэһэн һанамжануудта ФРГ-гэй п-вительство тон ехэ харюусалга-гаар хандаха бэзэ гэжэ Совет-правительство хүлеэнэ.

(ТАСС)

Культурна гуламтанууд заһабарилагданагүй

Бичурын аймагта зарим клуб, библиотекэнүүдээ һаял заһабарилжа эхилээ. 1959—1960 ондо хүрэхэ түлеэнэй оройдоо гурбанайнь нэгэ хуби аймаг дотор бэлэдхэгдээ. Бичурын совхоздо, Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта энэ шухала хэмжээ-ябуулга илангаяа ехээр унжагайраа. Совхозой түбтэхи клуб мүнөө болотор бэлэн болоодүй. Аяар 90 мянган түхэриг гаргашалагдажа, энэ клубынь нёдондо намар баригдаһан юм. Теэд мүнөө юун болоод байнаб? Хушалтань доошоо сүмэржэ, пеэшэнүүдынь задаржа унахаяа байнхай. Хэгдэһэнһээ хойшо хэдэн удаа заһагдаһан үүдэниинь мүнөө баһа дахин һэлгэхээр болошоо. Дээдэ палаахадань мүнөө болотор штукатурка хэгдээгүйһөө боложо багаханшье дорьбоопой болоходо элһэн унадаг. Энэ клуб соо библиотекэ бии. Теэд клубай түлигдэдэггүй дээрэһээ мүнөө библиотекэнь хүдэлнэгүй. Клубые заһабарилга намарһаа хойшо унжагайрна. Мүнөө болотор гансашье сусал түлеэн эндэ асарагдаадүй байһаар.

Мүн совхозой улаан булангууд, бригада дээгүүрхи клубууд бүришье хүшэр байдалда оронхой.

Совхозой 3-дахи отделениин клуб баһал муу байдалтай. Клубые даагша 67 наһатай нүхэр Цыдыпов залуушуулай хатар наада, хамтын зугаае тооногүй. Эндэ баһал клубынь хүйтэн, ханынь забһараар наранай гэрэл харагдажа байдаг. Мүн Амгаланта тосхоной клуб заһабарилагдаагүй дандаа.

Совхозой олонхи һууринуудта кино харуулагданагүй. Хаа-яа кино гараашье болоходоо үдэшын 8—9 часһаа эхилдэг. Ушар иимэһээ һургуулиин үхибүүд кино хараха аргагүйдэнэ.

Гушадай сомоной Алташа тосхондохи клуб хаалтатай байдаг. Эндэ клубые даагшашье гэжэ байхагүй. Тиимэһээнь зарим гуримгүйшүүл клубай сонхоор орожо, тэндэ архидадаг. Хүгжэмэй инструментнүүд, элдэб наадатай зүйлнүүд— шатар, домино гэхэ мэтэ үригдэжэ, үгы болошоо. Клубые заһабарилха тушаа Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Митыпов, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Дугаров гэгшэд дурдаһашьегүй. Энэ хэрэгтэ комсомолой эхин организаци хамаарнагүй.

Мүн Гушадай библиотекэдэ заһабари үнинэй хэхээр болонхой.

Эдэ баримтанууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, совхозой, колхозуудай, сомоной Соведэй хүтэлбэрилэгшэд культурынгаа гуламтануудые хаһа саг соонь заһабарилха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана.

Аймагай Совет энэ оной октябриин 9-дэ абаһан тогтоол соогоо клубуудай заһабарилагдажа, бэлэн болохо тушаа дэлгэрэнгы тогтоол абаа һэн. Тиигэбэшье мүнөө болотор юуншье хэгдэнэгүй.

Р. Евграфова.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭ-
ҺҮҮЛЭЭР

„Партийна хүдэлмэри ту- һайнаар, хурсаар бэшэх- хэрэгтэй"

Иимэ гаршагтайгаар манай г-тэдэ толилогдоһон хэблэлэй ш-жэлэл соо «Закаменская пра-газетын хуудаһанда партийна хидхэлэй, политическэ хүдэл-һулаар харуулагдана, КПСС ЦК-гэй июниин Пленумэй шии-бэринүүдые аймагай промыш-предприятинуудай, партийна-низацинуудай хэр зэргээр бэе-жэ байһан тухай багаар бэшэ-гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

—Хэблэлэй шэнжэлэл соо-даһан баримтанууд булта зүб-ба,— гэжэ дурсагдаһан газ-редактор нүхэр Гармаш манай-дакцида мэдээсэбэ.

Энэ статья редакциин колле-вэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэл-дэжэ, тэрээн соо заагдаһан ду-далнуудые усадхаха талаар зо-хэмжээ-ябуулганууд хараала-Партийна эхин организацинуу-хүдэлмэри тухай, долоон жэлэй-рүүшын ондо абтаһан социали-ческэ уялгануудай хэр зэр-дүүргэгдэжэ байһые харуу-статьянуудые саашадаа газет-саг үргэлжэ толилхо талаар-хай түсэб зохёогдоо.

Журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съезд

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта)

лион хэһэг болодог юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай хэблэлэй газарнууд 1 миллиард 103 миллион хэһэг тиражтай 63,6 мянган ондоо нэрэтэй ном болон брошюра гаргаһан байха юм. Газетэ, журнал болон ном СССР-эй бүхы арадуудай хэлэн дээрэ, мүн хэдэн олоц хариин хэлэнүүд дээрэ хэблэн гаргагдадаг. Орон дотор 50 миллион үлүүтэй радиоприёмнигууд, радио дамжуулгын газарнууд, 4 миллион шахуу телевизор хүдэлдэг.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, коммунизмын материально-техническэ база байгуулхын түлөө совет арадай тэмсэлтэй дашарамдуулан, хэблэлэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай хэлэхэдээ, манай хэблэлэй эмхидхэлэй, пропагандистска болон ойлгууламжын хүдэлмэриин гол шухала шиидхэхы шэглэлнүүд тухай тогтоһон КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ талаар зарим газетэнүүдэй һайн дүй дүршэл тухай тодорхой жэшээнүүдые харуулан, элидхэлшэ хөөрэһэн байна. Энэ дүй дүршэлые согсолхо гээшэ Журналистнуудай союзай шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгэдэ хэблэл шухала үүргэ дүүргэнэ. Коммунистическэ байгуулалтын теоретическэ гол асуудалнуудые, долоон жэлэй түсэбэй зорилгонуудые, КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха гээшэ мүнөө үедэ хэблэлэй гол зорилго болоно. Нүхэр Н. С. Хрущевой США-да аяншалгын дүнгүүдые тайлбарилха, СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ тэрэнэй хэһэн элидхэлые тайлбарилха гээшэ пропагандистска хүдэлмэриин шухала хуби болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Журналистнуудай союзай зорилгонууд тухай П. А. Сатюков элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ тогтожо хэлэһэн байна.

СССР-эй Журналистнуудай союзай Устав тухай союзай эмхидхэлэй бюрогой генеральна секретарь П. П. Ерофеев үдэшын заседани дээрэ элидхэл хээ.

Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ эхилээ. Украинын журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ, «Радянська Украина» газетын редактор И. М. Педанюк, союзай Ленинградска отделениин правлениин түрүүлэгшэ, «Ленинградская правда» газетын редактор М. С. Куртынин, «Известия» газетын главна редактор А. И. Аджубей, «Автозаводец» гэжэ олон тиражтай газетын редактор (Горький город) В. С. Плаксин, уран зохёолшо А. А. Сурков, Гадаадын оронуудтай соёл культурын холбоо байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. Г. Жуков үгэ хэлэһэн байна.

(ТАСС).

***

Союзай Эмхидхэлэй бюрогой хүдэлмэри тухай тоосоон, союзай Уставай проект тушаа үгэ хэлэлгэ советскэ журналистнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи съездын ноябриин 13-най заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй съездэ эльгээһэн амаршалга манай хэблэлые, манай журналистикые саашадань хүгжөөхэ тухай Коммунистическэ партиин шэнэ анхарал оролдолго болоно. Долоон жэлэй түсэбэй, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, шадамар бэрхээр найруулан бэшэхэ ябадалда энэ амаршалга зоригжуулна гэжэ үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглээ.

Журналистнуудта хандаһан амаршалгын халуун үгэнүүд, тэдэнэй хүдэлмэридэ үгтэһэн үндэр сэгнэлтэнүүд советскэ хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө ехэ баяртайгаар угтагдаа. Большевистскэ үгые олониитын дунда дэлгэрүүлэн, партиин шалгагдамал туһалагшын үндэр нэрэ зэргые харюулхые тэдэнэр саашадаашье эрмэлзэхэ байна гэжэ бүхы үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Белоруссиин Журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ, Белоруссиин телеграфна агентствын директор **Ф. Е. Клецков** үгэ хэлэхэдээ, журналистнуудай нютагай организацинуудай дүй дүршэл согсолхо шухала гэжэ онсолон тэмдэглээ. Энэ хэрэгтэ СССР-эй Журналистнуудай союз эгээн ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Нютагуудаар ябажа, өөһэдынгөө хани нүхэдтэ дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг байхыень центральна газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые нүхэр Клецков уряалаа.

Нэгэ янзаар, нэгэ хэбээр газетэдэ бэшэхэеэ болижо, арадай баатарлиг хэрэгүүд тухай тон ойлгосотой тодоор, һонирхолтойгоор бэшэдэг байха шухала. Парти хадаа тон хүсэтэй, хурса зэбсэг журналистнуудта барюулаа. Үнэн зүрхэнһөө оролдожо бэшэһэн мүр бүхэнөөрөө партида, арадта туһалха гээшэ манай уялга болоно гэжэ Молдавиин Журналистнуудай союзай түрүүлэгшэ, «Молдова Социалистэ» газетын редактор **П. С. Дариенко хэлээ.**

Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал **Ф. И. Голиков** трибунын дэргэдэ ерэнэ.

Манай Эхэ оронине хамгаалха нангин хэрэгтэ журналистнуудай оруулһан туһа нэмэри тухай тогтохо зуураа, армиин ажабайдал харуулха, арад зонтой тэрэнэй холбоо барисаае харуулха талаар газетэнүүд угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Голиков онсолон тэмдэглээ. Журналистнуудай союзай организацинуудай дэргэдэ сэрэгэй секцинүүд гү, али комиссинуудые байгуулбал таарамжатай гэжэ тэрэ тоолоно.

«Правдын» тусхай корреспондент **В. Н. Полевой** үгэ хэлэхэдээ, долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө совет арадай хэжэ байһан добтолгые харуулхадаа, литераторнуудай хоёр ехэ армиин — уран зохёолшод болон журналистнуудай хоорондоо нягта холбоотой байха тухай тогтоһон байна.

Казахстанай Журналистнуудай союзай хүдэлмэриин гол шэглэл тухай республикын Журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ «Социалистик Казахстан» газетын редактор **К. Ш. Шарипов** хэлээ. Мүнөө республика дотор 1700 журналистнууд тоологдоно. Газетэ, журналнуудай нэгэн дорын тираж дүрбэ миллион хэһэг болодог юм. Тиимэ болохолоороо, Казахстанай хоёр хүн бүриин нэгэниинь газетэ захидаг байна. Республиканска союзай правлениин ажал-ябуулга тухай, республикын хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлөө халан абалсадаг һонирхолтой арганууд тухай нүхэр Шарипов саашань хөөрөө.

Манай союз олониитын организаци бологшо советскэ профсоюзуудтай нягта холбоо барисаатайгаар хүдэлнэ гэжэ «Труд» газетын редактор **Б. С. Бурков** хэлээ. Ороной бүхы ажалша хүнүүдтэ анхарал оролдолго гаргадагтал адляар журналистнууд тухай профсоюзууд анхарал оролдолго гаргажа байдаг. Профсоюзуудай газетэнүүд жэл ерэхэ бүри олон болоно. Гэбэшье, профсоюзуудай ажалые, хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые хүсэдөөр, һонирхолтойгоор харуулха гээшэ хэблэлэй бүхы органуудай үүргэ болоно гэжэ нүхэр Бурков тэмдэглээ.

Грузиин Журналистнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ, «Заря Востока» газетын редактор **И. И. Чхиквишвили,** «Крокодил» журналай главна редактор **М. Г. Семенов,** «Знамя строителя» газетын рабкор, коммунистическэ ажалай бригадын бригадир **П. П. Киреев,** Радиодамжуулгын, телевидениин талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ **С. В. Каф**-Эстониин ССР-эй Журналист-дай союзай түрүүлэгшэ, «Ра-Хяаль» газетын редактор **А. Т.-ремяги** болон бусад мүн лэ үг-лээ.

КПСС-эй ЦК-гэй пропаг-агитациин таһагые даагша **Л. Ильичев** съезд дээрэ үгэ хэ-байна.

Кинорежиссер, СССР-эй ар-артист **С. А. Герасимов** сов-киноискусствын ажал-ябуул-дай зүгһөө делегадуудые амш-лаа.

Удаань гадаадын оронуудһаа-һэн айлшад амаршалгын үгэ-дые хэлэһэн байна.

Съездые, советскэ журна-нуудые халуунаар амаршалһа-түлөө гадаадын оронуудһаа-һэн айлшадта СССР-эй Журна-нуудай союзай Эмхидхэлэй б-гой түрүүлэгшэ, ТАСС-эй гене-на директор **Н. Г. Пальгунов**-луун баясхалан хүргөө.

Зал соо һууһан айлшадые-даадын оронуудһаа ерэһэн айл-журналистнуудые делегадууд-саг соо, нэрьемэ альга ташан-шалаа.

Үшөө хэдэн хүнэй үгэ хэлэ-һүүлээр, Эмхидхэлэй бюрогой-дэлмэри, СССР-эй Журналист-дай союзай зорилгонууд тухай-юзай Устав тухай элидхэлн-зүбшэн хэлсэлгэ дүүрээ. Съ-Эмхидхэлэй бюрогой га-«Правда» газетын главна ред-**П. А. Сатюков** түгэсхэлэй үгэ-һэн байна.

Ноябриин 14-дэ съезд хүдэл-үргэлжэлүүлхэ.

(ТАС-

Литературна газетэ — Сибирь

НҮҮДЭЛ РЕДАКЦИ

Надежда ПОЛЯКОВА

БУРЯТ ОРОН

...ма мүнгэн саһан
дээрэ—
...згайн хурса жэгүүрэй
...аа.
...Үрэй
...эн гэрэл угтажа,
...г мэтээр
жэрылдэһэн нарһад
...ын үндэр орой өөдэ
...айлдаһаар гараа.
...ша амгалан намжаагаар
...шээ дүүлин зэнхыһэн
...хан хүхэ тэнгэри.
...ынгаа заншал мартаагүй,
...эн үнгэтэ уулануудтаа
дурланги,
...аан холо руу уряалдаг

Үглөөгүүрэй сэнхиртэ
Зүрхөөрөө абтаһан
Зүүн зүгэй улад.
Һалхинай эшхэрээ,
хүгжэм шэнгеэр,
Һайхашаан шагнажа,
маарaлдана хонид.
Шэрүүн хүйтэндэ
Шэшэржэ байһан хурьганай
бүдэржэ унатар,
Хагсуу жабараар үлеэһэн
зайгуул шууяа бордоһон
Харгые хушана
бурьяа сагаан манаар.
Үбгэдэй нюдэд соо—
Үбэлэй шуурган дундуур
Ардагай жолоо залажа гү,

Али
хабарай зүлгэ ногоон дээр
Эдиршүүлэй барилдаае
Аляархан хаража
сэнгэһэнэй
Хүхюун тэмдэг.
Энхэргэн энэрхы сэдьхэлтэй,
Энеэбхилһэн шарайтай
басагад—
«Сайн байна!»—гээд,
Сайгаа аягалан,
Айлшадаа угтадаг
хүндэшэ зоной
Арюухан шэмэг.

Ородһоо Д. Дамбаев
оршуулба.

Иван ХАРАБАРОВ

МЫСОВАЯ СТАНЦИ

Хүдэлмэришэн-революционер
И. В. Бабушкинай дурасхаалда

Эбхэрүүлэн,
салгидуулан
тала дайдые
Эшхэрнэ шуурган
дэмырһэндэл.
Дуурана
дэрлээд нарһата хадые
Мысовая станцихан
Байгалай эрьедэ.
Энэ заха булан
эсэсынь гээшэ гү?
Перроной хушалга нахилзана,
хабтайгаад.
Хайшан гээд тэрьедэхэбш —
харгышье,
абаралташьегүй.
Вагоной хажууда
зогсожо тэрэ байгаа,
Толгой нюсэгэн,
нимгэхэн пальто хэдэрэнхэй.
Буугай сэмгэд
үбсүү руунь шэглэнхэй.
Хайшан гээд тэрьедэхэбш—
харгышье,
абаралташьегүй.
Булашань бэлэн —
туршаад үзэ гүйн.
Сибириин
танигдаагүй тала дайда
Юундэ дошхорбот
хэлыт намда?
Булашын дэргэдэхи обогор
шорой
Январиин хүйтэндэ
зарсан хүрөө.
Һүни орой,
харанхы
хүйтэн һүни
Буугай абяан
һүлэмхеэр соностоо.
Буу зэбсэгтэй поезд
хүлеэгээд үни
Буудуулан унана
хүдэлмэришэд
шортоо.
Хаанашьеб Ильич
мэдээ дуулаад
гашуудаа...
Түймэрэй дүлэн
һүжэрөө саашадаа
угаа
Үһөөгөө абалгада,
тэмсэлдэ дуудааш,
Мысовая станцихан,
станци Мысовая.

Ородһоо А. Бадаев
оршуулба.

Валерий АГРАНОВСКИЙ

КУДАРА, МИНИИ КУДАРА!

...ён миллион шорголжоной ху-...шье һаа, аймгүйсэдкомой газик ...р дабаан өөдэ хүсэлэн, арайхан ...гараба. Досоонь һуугшадай ...хөөрэлдөөншье эхилжэ үгэнэ-

—Тайга!—гэжэ би сэдьхэлээ ху-...н хэлэбэб.

...аймагай культурын таһагые дааг-... Бадмаев тингэжэ хэлэхэдэм ...гяар хараба.

...ргын хоёр хажуугаар тэрэнние ...н долгитожо, холын хүтэл да-...үдые хушан, заха хизааргүй ... нэмжынэ. Тэдэ хүтэл дабаа-... амаржа хэбтэһэн мантан томо ... нэгэн ангууд шэнгеэр ...энэ... Тайга долгитоһон мэтээр ...хаеэ болижо, харин ноохон ...эзэр үрзын, түхэл шарайгаа ...энэ.

...урдань нэгэтэншье тайга хара-...өөгүй һэм, харин хөөрөөн, зу-... болон киногой кадрнуудаар лэ ...ние тухайлха байгааб. Теэд тэ-...гэдэмнин энэ хизааргүй нэмжы-... океан мэтэ тайгатай жэшэхэдэ ...ье бэшэ байшоо. Тайга һанаа-...мнин тад ондоо байба! Ямар үн-...? Сэнхиршье, шарашье, но-...ьшье, борошье бэшэ, харин һа-...а ороогүй олон үнгэ будагуудай ...олдоһон булагай бурьялжа бай-... шэнгеэр харагдаба. Иимэ үнгэ ...үдые гансал уран зураашад— ...ли худхан сасажа шадаха ар-...! Элдэб экранай тэбхэр соо ха-..., хүбөөлһэн алтан раматай зу-...дэрэ хараһан тайгамнин ёһотой ... бэшэ гэжэ эндэл ойлгооб. ...й тайга! Заха хизааргүй! ...шье рама хүбөөгүй! Худал хуур-...арикагүй! Үргэлжэ, һүроотэй, ...мэ аад, мүн юугээрээшьеб ху-...сэдьхэл хүлгүүлэн уряалһан ... урдамнин хэбтэнэ. Дундуурнь ...һан зүргэ харгынууд, мүнгэн сагаан гол горхонуудшье байжа болоо, теэд тэдэ бүгэдэ холоһоо обёоргдоногүй, харин энэ үргэлжэ тайгын нюрууда хушагдашанхай, баларшанхай шэнгеэр һанагдана.

—Хүрэжэ ерэбэ хабди,—гэжэ Бадмаев дуулгаба.

Дунда зэргын модон гэр. Эндэһээ аймагай түб Кудара-Сомон хүрэтэр дүнэ модон, Улан-Удэ хүрэтэр — дүрбэн зуу. Харин Москва эндэһээ таба мянган модоной газарта. Түрүүн ямар холын барга харанхы газар ерэбэ гээшэбибди гэжэ һанаад орхимоор. Теэд энэ гэрэй үүдэ нээхэдэтнай бүхы юумэн тад ондоо болошохо.

Худэһэн дэгэлээ үлгэсэдэ үлгөөд, бээрэһэн гараа дулаасуулха гэжэ гал хараашалжа эхилбэб. Теэд псэшэн тү даа, али ушааг обёоржо ядабаб.

—Энэ ууралаар түлилгын хоолойнуудта гараа хашагты,—гэжэ намда ойлгуулба.

Бидэнние аятай зохидоор түсэблэн барлһан таһалганууд соогуур ябуулба. Унтаха таһалга, хоол бариха таһалга, кухни, улаан булан... Наймаашангүй ларёк байна: тагууд дээгүүр эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд шадамараар дэлгээтэй. Баһа нэгэ ехэ зал соо орошобобди. Сценэ дээрэнь хүшэгын бүд намилзана. Тиихэдэнь саанаһаань нэгэ хүбүүн гаража ерээд:

—Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин культбазын уран һайханай самодеятельностиин концерт эхилхэмнай. Программымнай түрүүшын номер... —гээд хэлэхэнь ха гэжэ һанахаар болоно.

Культбаза гээшэмнай һонирхолтойл юумэн байна даа. Аймаг соо эмхидхэгдэһэн арба найман культбазын минии лэ дүрбэндэнь ошожо үзөөбди. Тиибэшье һаа «барга харанхы газар» гэжэ үгые хөөрэлдөөнэй хэлэнһээ хюһажа хаяхаар саг үни болоо гэжэ гүйсэд этигэбэб.

Хоёр шандага эрьюулһэн хүн нэгыеншье баринигүй, һула һаладаг гэжэ хэлсэдэг. Теэд культбаза тухай хэлсэхэ болоо һаа, энэ оньһон үгын ямаршье хабаагүйе ойлгохот. Жэшээ абажа үзэе. «Путь к коммунизму» колхоз Харабусан гэжэ газарта өөрынгөө нэгэ бригадынхидта культбаза бариба гээшэ. Урдань гурбан жэлэй саада тээ, тэндэ хорёод залуу хонишон басагад амяар амяраа байгшад һэн. Тэдэнэр клубшьегүй, баннышьегүй, библиотекэшьегүй бэлэй. Тиихэдэ ууралаар түлилгэ, угаалай машина тухай һанал бодолдоошье оруулаагүй ябаа һааб даа. Үдэр бүри аяар хорин дүрбэн модоной газарта ябагалжа, гэрһээ ажалдаа, ажалһаа гэртээ ошохо баатай бологшод һэн.

Иимэ нүүдэл ажабайдалынь оробэсгүй ошон ошоо: мүнөө хонишо басагад барандаа культбаза соо оронхой. Би Лидия Игумноватай хөөрэлдэбэб. Хүхюун согтой нюдэтэй, үб улаахан хасартай тэрэ басагахан иигэжэ хэлэбэ:

— Оо, дутуу дунданууд үшөөл олон юумэ ааб даа. Бидэндэ үшөө телевизор, ателье, уран һайханаймнай бүлгэмдэ костюмууд хэрэгтэй. Үшөө уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ бии һаа, ямар гоё гээшэб!

Хүн гээшэмнай иимэл ха юм даа: эрилтэ табижал байха. Эдэ эрилтэнүүднь юрын ажалшадай ажабайдалай шэнжэнүүдые юунһээшье элеэр харуулна бэшэ гү? Хэрбээ Лидия Игумновада костюм хэрэггүй болоо хадаа, уран һайханай бүлгэм бии болонхой гээшэл. Телевизорэй хэрэгтэй болоо хада, патефонһоо хашараа гээшэ. Эдеэ хоолой асуудалнууд тэрэнние һанаашархуулхаяа укиннэй болинхой, юуб гэхэдэ, культбазадань тусгаар повар бии. Эдэ бүгэдыень хаража үзөөд, гэр тойроной ажал хэрэг эрхим һайнаар табигданхай гэһэн тобшолол хээбди. Теэд гэр тойроной эрхэ байдалһаа бүри шухала асуудал хаража үзэе.

Тэндэ ябахадаа нэгэ клубай ханада: «Культбаза—коммунистическэ хүмүүжүүлгын шэнэ формо мүн» гэжэ аржытар бэшээтэй байхые обёороо һэм. Энэ тон зүб. Тэдэ басагад эбтэй эетэй, бэе бэетэеэ нягта холбоотой коллектив боложо шаданхай. Мүнөө соёл культура хонишон басагадта өөрөө ерэнхэй. Үүдээ нээгээд, коридор соогуур гурба алхамсаарнь лэ номуудтай, хүгжэм зугаатай таһалга хүлеэнэ. Тэндэнь лекци шагнаха, кинофильм хараха арга хододоо байдаг. Долоон хоног бүри ойрын һургуулиин багшанар эндэ ерэжэ, арбадахин программаар хонишон басагадта хэшээл заадаг. Гадна зоотехническэ һуралсалай курса нээгдэнхэй. Элдэб кружогууд эмхидхэгдэнхэй...

Аймгүйсэдкомдо зарим тэды тоо, баримтануудтай танилсахадаа гайхахыса гайхаа бэлэйб. Культбазанууд аймаг соо эмхидхэгдэһээр оройдоо хоёр жэл тухай боложо байна. Эдэл жэлнүүдтэ аймагай ажахы сэхэнхи амжалтаяа туйлаһан байшоо. Хэрбээ 1954, 1955 онуудта аймаг соо бүхыдөө душоод мянган хонин байгаа һаа, 1959 ондо 51 мянга болоо. Харин хоёр-гурбан жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр жэлдээ 1600 литр һү һаадаг һаа, мүнөө хоёр дахин ехые һаана. «Путь к коммунизму» колхозой культбазада байгаа басагад хонин бүриһөө нэгэ хахад бэшэ, харин дүрбэн килограмм ноохо хайшалнабди гэжэ хөөрэнэ.

—Юундэ тиимэ ехые хайшалдаг болобо гээшэбта,—гэжэ би зорюута, мэдээшэгүй болоод асуубаб.

—Ажабайдалнай һайжараа, ухаан бодолнай дээшэлээ,—гэжэ тэдэ харюусана.

Хэрбээ бригададаа хонишоной ажалай бии болоо һаа, энэ тушаалда һанаархаһан зон хоорондоо урдилдэн, конкурс эмхидхэдэг болонхой. Түрүүл басаган гү, али хүбүүн хонишоной нэрэ зэргэдэ хүртэхэ золтой байдаг юм. Энэмнай манай гайхамшагта үглөөдэрэй шэнжэ бшуу! Иигэжэ Москваһаа таба мянган модоной газарта байһан энэ бригадада хүдэлхэ эрхын түлөө мүрысэлгэ коммунизмын һудалай нэгэ һалаа гээшэл!

Бусаха замдаа аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша Бадмаевтай зэргэлжэ һуугаад, тэрэнэй аймагайнгаа хүнүүд тухай халан хөөрэхые анхаралтайгаар шагнажа һуубаб. Тойроод үнөөхил тайгамнай нэмжынэ. Теэд би хэдышье байгаалида дуратай һаа, тэрэнние адаглаха сүлөөгүй ябааб.

—Танай нютаг удаан болзороор командировкодо ерэхэнь гасалантайл байна даа,—гэжэ би тэрээндэ хахасаха дээрээ хэлэбэб.

—Юундэ гасалантай болоо юм?—гэжэ Бадмаев гайхангяар урдаһаам хараад байба.

—Эндэһээтнай бусахань хүшэр байна. Угаа хүшэр. Гайхалтай хүнүүдһээ һалажа ошохонь хүшэр. Тэдэнэй иимэ халуун, абьяастай, шунал эрмэлзэлгэтэ ажалһаа...—гэбэб.

Бадмаев миһэл гэбэ. Тиигээд нам руу шоглонолтайт гэһэншүүгээр хараадхиба.

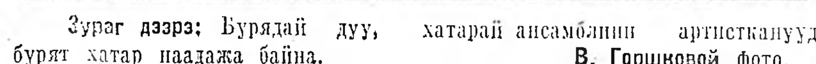
Үгы даа! Үнэн зүрхэнһөө хэлэхэлэ, би шоглохо ямаршье хүсэлгүй һэм.

Зураг дээрэ: Кяхтын ээрэлгэ-нэ...ма фабрикын хүдэлмэришэн Гаөданова.

В. Горшковой фото.

Зураг дээрэ: — Кударын — аймагай «Путь к коммунизму» колхозой Харабусанай-культбаза.

А. Бадаевай фото.

Зураг дээрэ: Бурядай дуу, хатарай ансамблиин артистканууд бурят хатар наадажа байна.

В. Горшковой фото.

Зураг дээрэ: РСФСР-эй габьяата артистка Л. Сахьянова республикын габьяата артист Ц. Бадмаев хоёр «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ баледтэ хатаржа байна.

В. Горшковой фото.

Илья ФРЕНКЕЛЬ

АРБАН ЖЭЛ ҮНГЭРӨӨД БАЙХАДА...

Арбан жэлэй урда тээ Улан-Удэ ерээ һэм. Тиихэдэ мүнөө байгааша оперо, баледэй театр баригдаагүй байгаа. Драмын театрын байшан соо «Штраусиана» харагдаа һэн. Эдир балерина Сахьяновагай гайхалтай хурса бэлиг, ухаансараар, уранаар рольдоо наадаһыень үнгэрһэн һайндэрэй урда үдэшэ хүрэтэр мартаагүй ябааб.

Москва ошохынгоо урда тээ бурят искусствын декадада хабаадагшад концерт харуулжа байба. Шэнэ театрын һаруул һайхан зал гү, али хатарша Сахьяновагай мэргэжэл шадабариин ургалта хоёрой алининь намай баярлуулаа гээшэб? Алинининшье байжа болоол даа.

Классигуудай баледтэ Сахьяновагай хатарһыень һананаб. Һаяхан тэрэ «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ баледэй па де-де хатараа. Мүнөө зал соо һууһан бүхы хүнүүдые тэрэнэй нугархай, уран хүдэлсэ, агаараар тамаржа ябаһандал һүрэхэнь гайхуулхын ехээр гайхуулаа. Зал соо һууһан хүн бүхэнние, тэрэ тоодо намайе, баргажан һалхинай амисхаал дүүрүүлээ, хоёр хатаршадай галтай шарай гайхуулаа. Энэ үдэшэ наада хаража байһан бурят арадай хүбүүд, басагадаар адли бэлигтэ хатаршые хаража омогорхолсооб. Бурят балеринын хатархые хараха москвагайхидта атаарханаб. Тиигэхын хажуугаар хатарай түргэн дүүрэшэһэндэнь халагланаб.

Бурят эрэшүүлэй хуушанай хатар харахада баһал һонирхолтой, гайхалтай байгаа. Эрэлхэг зориг, хани барисаан, хүсэ тамир, эрхэ сүлөөгэй һүлдэ гэһэн удхатайгаар улаан хубсаһа үмдэһэн бурят сэрэгшэдэй омогтойгоор олоороо хатаралдахадань һүртэйгөөр харагдаа. Бүхы хатаршад ганса хүн шэнгеэр хүдэлнэ: үе үе болоод лэ һалхи шуургандал эрьелдэнэ, тиигэжэ байтараа жэгдээр жэрынэ. Минии нюдэнһөө баярай уһан унан-унан алдажа байгаал. Хажуудамнин һууһан, үбсүүндээ Алтан Одотой, буурал толгойтой бурят бүхы бэеэ хүдэлгэхэ юм.

Бурят арадай үльгэр туужануудай аялга, ритмэнүүд хэдэ хэдэн хатар, дуун, хүгжэм соо угаа тодоор үзэгдэнэ. Байгал шадархи уужам дайдын, хада уулануудай хүгжэмөөр, сэсэг набшын анхилма үнэрөөр бидэнэй зүрхэ хүдэлгэжэ шадаһан артистнарта —дуушадта, хатаршадта, хүгжэмшэдтэ баясхалан хүргэхынгөө хажуугаар, тэдээндэ атаарханаб. Алдарта Байгал, арюун далайн долгиной сэлгин сэмхэг сэсэрхые шагнааб, ород, бурят арадуудай гурбан зуун жэлэй хани барисаагаар тэдэ долгинууд шэмэглэгдэнхэй.

Михаил ШУРГИН

Улан-Удэ—хүдэлмэришэнэй город

Хамар Дабаан Сагаан Дабаан хоёрой хоорондохи модолиг шэлэдэ Улан-Удэ город түбхинэнхэй. Эдэ хоёр дабаанай хоорондуур хүйтэн жабарһаа бууралтаһан Сэлэнгэ мүрэн намжаагаар хотирон урдана. Эртэ урдын ангуушадай агнадаг зэрлиг байһан дайдаар урдаһан энэ мүрэн, тойроод байһан һайхан хадануудаараа шэмэглэгдэһэн городшье нюдэндэ уринаар харагдана. Энэ городой асфальтаар хушагдаһан үйлсэнүүд Байгал тээһээ бууһан һалхинда сэбэрхэн болотороо үлеэлгэгдэшэнхэй гэхээр. Мүн таһалгаряагүй гүйлдэһэн автомашинануудай дүнгинөөн замханагүй. Олон тоото магазинуудай витринын гэрэл үйлсэ тээшэ адхарна. Хүрилжэ байһан саһан дундуур городой хүн зон яаралтайгаар нишэ тиишээ һүндэлнэ. Тэдэнэй пальтонуудай заха, малгайнууд орожо байһан саһаар бүрхөөгдөөдхинэ. Байгал шадар үбэл ерэнхэй.

Поездһоо һаяхан буугаад, түрүүшынхеэ Бурядай АССР-эй ниислэл хотын үйлсэнүүдээр ябахада, урдаһаашни ном һугабшаланхай бурят басаган трамвай тээшэ яараха, холын хүдөө тосхонһоо ямар нэгэн шухала хэрэгээр город ерэһэн зоотехник, багшашье дайралдаха, Совет гүрэнэй алишье городто тон адляар харагдадаг һанаагаа зобонги гэрэй эзэн эхэнэршье шамтай ушарха. Түрүүшэгээр иимэ шэнжэ үзэгдэхэ. Харин нэгэ хэдэн саг үнгэрһэн хойно һайса обёоржо харабалтнай хүнүүдэй олонхинь хүдэлмэришэд байха.

Дэбдимэл модон тротуарнуудтай, газартаа шэнгэшэһэн һархигархан модон гэрнүүдтэй байһан, Сибириин заха газарта оршодог Верхнеудинск хото имагтал Совет засагай ашаар өөрын завод, фабрикануудтай, техникум, институдуудтай, театрнууд болон филармонитой, уран зохёолшодой Союз гэхэ мэтэ бусад эмхи зургаануудтай, ёһотойл мүнөө үеын хото болоо. Мүнөөнэй Улан-Удэ томохон промышленна хото. Бурядай автономно республикын экономико болон соёлой түб болоно.

Хэрбээ һая ерэһэн хүн һонирхобол, Бурят орон дотор 300 гаран промышленна предприяти бии, республика 1958 ондо 189200 га газарта шэниисэ таряа, эндэхи уран зохёолшодой Союз гушаад шахуу уран зохёолшод, поэдүүд болон драматургнуудые нэгэдүүлнэ, мүн 55 кинотеатр, 538 кинотүхеэрэлгэ, 368 библиотекэ болон 610 клуб эндэ хүдэлнэ гэжэ химдахан мэдээдхихэ. Республика дотор 671 мянган хүн ажаһууна. 30 жэлэй саада тээ энэ тоо нилээдгүй бага байһан юм.

Бурядай республикын ниислэл хотын үйлсөөр ехэнхидээ хүдэлмэришэд дайралдана гэжэ дээрэ хэлэгдэһэн байгаа. Энэ гайхалгүй. Гансахан Улан-Удэ городто завод, фабриканууд олон ха юм. Тэдэнэй дундаһаа Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод, мяхаконсервын комбинат, нарин сэмбын фабрика, оньһожоруулагдаһан шэлэй завод болон бусад томо томо предприятинуудые эгээн түрүүн нэрлэмээр. Тэдэнэй гаргаһан продукци гансашье Бурядай республикын промышленностьда ехэ һуури эзэлдэг бэшэ, харин Советскэ Союзай арадай ажахыда тон ехэ нүлөөтэй байдагынь мэдээжэ.

Энэ завод соо ороходо олон тоото станок, автомадуудай нэрьеэн, тэрьеэн шэхэ дүлиирүүлнэ. Эдэнэй саана ородууд, бурядууд, мүн бусадшье яһатан хүдэлдэг. Эндэ ажалай түрүүшүүлэй, гээгдэжэшье ябаһан хүдэлмэришэдэй нэрэнүүд, түсэбэй дүүргэлтэ тухай тоо, мэдээнүүд эли газарта бэшэгдэнхэй. Тодорхойлон хэлэбэл, түүхэтэ долоон жэлэй түсэбэй түрүүшын жэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл түлэг дундаа ябажа байнхай.

Хэдэн жэлэй туршада Бурядай АССР-эй арадай ажахын Совет ССР Союзай Зам харилсаанай министерство хоёр паровозо-вагонно заводой саашанхи хуби заяан тухай арсалдана. Арсалдаанай удхые тайлбарилангүй, ССР Союзай Госпланда Бурядай экономическа районой арадай ажахын Соведэй оруулһан һонирхолтой проект тушаа хэдэн үгэ хэлэе.

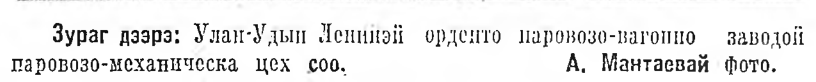
Бурядай АССР-эй арадай ажахын Совет һаяын 2—3 жэл соо паровозо-вагонно завод жэлэй 200 электровозуудые гаргадаг болохо гэжэ энэ проект соогоо уялга абаа һэн. Новосибирскын заводойхидо орходоо һурагтүй бага гаргашатайгаар эндэ электровоз бүтээгдэхээр хараалагдана. Заводой хэнэй мэдэлдэ байхыень бидэ шиидхэхэеэ һанана бэшэбди. Энэ түсэбэй проект Госпланай тусхай комиссяар харагдаһан ушар ехэхэн удхашанартай.

Бурят орондо бата бэхи промышленна база байгуулагданхай. Энэнь республикын промышленностиин саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэтэй. Республикын промышленностиин таһалгаряагүй хүгжэлтэ хангаха хэрэгтэ юун хэрэгтэйб? Ашагта малтамалнуудай ехэ нөөсэ гү? Ашагта малтамалнуудааршье Бурят орон туйлай баян юм. Али агууехэ хүршэ ород арадай туһаламжа хэрэгтэй гү? Теэд ород арад Бурят дайдын ажахые өөрынгөө хүдэр мүрөөр хүгжөөлсэһөөр үнинэй. Саашадаашье туһалхал, дэмжэхэл!

Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ бодхоогдоһон Бурядай заводууд Советскэ Союзай олон тоото үндэһэ яһатанай халуун туһаламжаар байгуулагдаһаниинь элитэ. Парти, правительствынгаа уряагаар, комсомолой зууршалгаар гү, али үнэн зүрхэнэйнгөө мэдэрэлээр залуушуул эндэ ерэжэ хүдэлдэг һэн. Тэдэ барилгашадай олонхинь өөһэдынгөө байгуулһан заводто бүхы наһаараа хүдэлхэеэ үлэһэн байгаа. Иигэжэ эдэнэр Забайкалиин хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсаа бэлэй. Заводтой хамта ургалсаһан цехүүдэй начальнигууд Андрей Андреевич Голиковые, Александр Леонидович Смирновые нэрлэнгүй гаража болохогүй. Иимэ хүнүүдые хэдэн арбаадаар тооложо боломоор.

Наһатайшуулай үбгэржэ, пенсидэ гаража байгаашье һаань, өөһэдынь хүмүүжүүлһэн залуу үетэн тэдэнние халан ороно. Хүдэлмэришэнэй бүлын аха заха Лаврентий Данилович Лапа юһэн хүбүүд, басагадтаяа заводто хүдэлдэг.

Эртэ урдын нүүдэлшэдэй үе саг ошон ошоо. Лама, ноён, тайшаа гэһэн үгэнүүд үни хэрэглэгдэхэеэ болинхой. Эдэ үгэнүүдэй орондо ажалай амжалтанууд тээшэ, хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүй—коммунизм тээшэ уряалһан үгэнүүд бии болоо. Эдэ үгэнүүдэй нэгэниинь—хүдэлмэришэн. Хүдэлмэришэндэ алдар соло!

Зураг дээрэ: Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровозо-механическа цех соо.

А. Мантаевай фото.

Кулинарна магазинда

Городой ажалшадта химдахан аад, амтатай эдеэ хоол наймаалдаг болохын зорилгоор Улан-Удын столовонуудай трест «Пельменная» гэжэ столовые 2—3 жэлэй саада тээ «Кулинарна магазин» болгоһон юм. Магазинай нээгдэһэн түрүүшын үдэрһөө эхилжэ городоймнай ажалшад бэлэн болгогдоһон элдэб эдеэ хоол эндэһээ худалдажа абадаг болоо һэн. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд урдань пельмени, бууза, рагу, шүлэ гаргахаар хэршэгдэһэн мяха гэхэ мэтые түүхэйгээр наймаалдаг байгаа һаа, һүүлэй үедэ гахайн, үхэрэй, хони, ямаанай мяхаар хэгдэһэн шүлэтэйхэн бууза, пельмени, галуу шубуунай мяха, загаһа худалдадаг болоо. Гадна тус магазинда элдэб пирожки, катлетэ, эльгэн, бөөрэ, коржик, тоһон соо шарагдаһан ватрушка, калач, пончик бэлэдхэгдэжэ наймаалагдана. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай захилаар элдэб янзын тортнуудые бэлэдхэдэг болоһон байна. Хүнэй түрэһэн үдэртэ, хурим түрэдэ зорюулагдаһан захилнууд илангаяа олоор абтана.

— Кулинарна магазинай нээгдэхэһээ хойшо городой ажалшадта амар болошоо. Урдань иимэ магазинай үгы байхада гэрэй эзэн эхэнэрнүүд дэлгүүр ошожо сагаа дэмы барадаг, гэртэхиндээ түргөөр эдеэ хоол бэлдэжэ үрдидэггүй байгаа. Харин мүнөө «Кулинарна магазинһаа» бэлэн болгогдоһон элдэб зүйл худалдан абадаг болообди, — гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр Малкова хөөрэнэ.

Городой Сталинай нэрэмжэтэ үйлсөөр байдаг энэ магазинда ямаршье сагта хүн таһардаггүй. Эндэ ороһон хүн иимэрхүү хөөрөө шагнажа болохо юм.

— Намда пирожки үгыт, тэрээн соотнай юун бииб?

— Алинииншье байха. Капустатайшье, мяхатайшье пирожки абахадатнай болохо.

—Хэршэгдэһэн мяха, бууза, эльгэ үгыт,—гэһэн абяа дуулажа болохо юм.

Һүүлэй үедэ Улан-Удын зооветеринарна институтай студентнэр олоороо ерэжэ, халуун пирожки, бууза, пельмени гэхэ мэтые абаашадаг болонхой.

Городой ажалшадта таатай зохид эдеэ хоол бэлдэжэ наймаалхын тула магазинай хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ ажал хэнэ. Жэшээнь, эдеэ шанадаг Тамара Коровкина, пирожки бэлэдхэдэг Галина Петрова, бууза хэдэг Валентина Пенизова, буфетчица

Матрена Родионова оролдосотой һайнаар ажаллажа, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, ажалшадай эрилтэдэ анхаралтайгаар хандадаг юм. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд предприяти, эмхи зургаануудаар үдын зэбһарлалгын үеэр ябажа, халуун бууза, пирожки, мүн бусадшье эдеэ хоол наймаална.

Эндэхи хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй уялгадаа үнэн сэхээр хандадагай ашаар тус магазин байгша онойнгоо гурбадахи кварталай, мүн 10 һарын түсэбые бүхыдэнь болзорһоонь урид дүүргээ. Тиигэжэ столовонуудай трестын дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Магазинай түрүүшүүл Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

—Үнгэрэгшэ һайндэрэй үедэ манай магазинайхид городой ажалшадта ехэ хэмжээнэй эдеэ хоол наймаалаа,—гэжэ магазинай директор нүхэр Русин мэдүүлбэ.

Б. Цыремпилов.

Зураг дээрэ: 1. Магазинай наймаалагша Матрена Родионова ажалшадта һайндэрэй торт үгэжэ байна. 2. Бууза хэгшэ Валентина Пенизова ажалдаа.

Л. Хайдуровай фото.

Һүрэг баабгайнууд тухай

Байгал далайе шэнжэлэгшэдэй нэгэн Густав Радда эндэхи ангуудай ажамидарал, зан абари тухай һонирхолтой тобшололнуудые хэһэн юм. Далайн эрьеэр ехэ олоороо һүрэглэн ябадаг баабгайнууд эрдэмтэниие ехээр һонирхуулһан байгаа. Мүн энээн тухайда эрдэмтэд Черский, Верещагин, Обручев гэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, далайн эрьеэр баабгайнууд таби, жараададаа һүрэглэн ябадаг байгаа. Мүнөө үедэ һүрэг баабгайнууд үсөөн ушардаг болоо гэбэшье, Түнхэнэй, Закаменай, Баргажанай, Курумканай, Баунтын, мүн Байгал шадарай газар нютагуудта мүн лэ дайралдадаг.

Далайн эрьеэр һүрэглэн ябадаг баабгайнууд далайн долгиндо хаягдаһан элдэб сохо хорхой, үхэһэн загаһа гэхэ мэтээр ажамидардаг юм. Тэдэнэр уһанай эрье шадар загаһанай хаяһан түрэһэ түүжэ эдидэг. «Ойн эзэд» июль һарын гарахада далайн эрьеһээ холодожо, хадын үбэрөөр, тарялангай талмайн хажуугаар эдеэ хоол бэдэржэ хооллодог.

Гуша дүшөөрөө, таби жараараа һүрэглэн бэлшэдэг баабгайнууд хоорондоо ехэ эбтэй ябадаг. Тиибэшье «ойн эзэдтэ» дүтэлэн ошохонь аюултай байдаг. Баабгайнуудай иимэ олоороо һүрэглэн ябадагынь мүнөөшье болотор научна талааараа шэнжэлэгдээгүй байһаар. Энэ һонирхолтой ушарые эрдэмтэд тайлбарилха бэзэ гэжэ һанагдана.

Ш. Бакшеев,
Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй студент.

Хаана эгээн ехэ бороо ороноб?

Гавайска аралнуудтахи Вайамале гэжэ хадада туйлай ехэ бороо ородог юм гэжэ мэргэжэлтэд тодорхойлоо. Тэндэ жэлдээ дунда зэргээр 12,5 метр зузаан уһатай бороо ородог байна. Һаяшаг тэндэ 15,84 метр бороо ороо. Вайамале хадаһаа 24 километрын газарта, далайн эрьедэ байдаг Ваимса гэжэ город шадар жэлэй турша соо оройдоол 50 сантиметр бороо ородог юм.

«Техника молодежи» журналһаа абтаба.

Алташын ордентэ свёклошон

Үнгэрһэн февраль һарын нэгэнэй үдэр һэн. Үглөөнһөө хойшо үргэлжэлһэн саһа бордоһон бага зэргэ намдабашье, шэхэнэй үзүүр шэмхэмэ шэмэрүүн хүйтөөр үлеэһэн зандаа байба. Байд гээд лэ баруун хойноһоо шуурган һалхин эшхэржэ, тала дайдаар сагаан тооһо бурьюулна. Тиигэбэшье Баруун Ногооной тарялан дээгүүр дарсайлдажа далантаһан саһан обоохойнуудай хоорондуур хэдэн эхэнэрэй эрьежэ хараха сүлөөгүй ажаллажа байхань үзэгдэнэ.

— Эдэл даа, Прасковья Евдокимовнагай звеногойхид. Шуурган һалхинда һаатадаггүй зон юм. Харана гүт, саһа тогтоожо, наг шэбхэеэ тараажа ябахыень,— гэжэ аянша нүхэрнай омогтойгоор дуугарба. —Манай Прасковья Евдокимовна тодхолыень олоһон лэ хүн даа. Ажалша бэрхыень уулзаһаар ойлгохот. Тээ тэрэ, байгааша! — гээд, хүрзэ баринхай ябаһан нэгэ эхэнэр тээшэ заана.

Дүтэлжэ ерэхэдэмнай, халуун хүйтэндэ дадашаһан хүрин улаан шарайтай, хоёр арбаһаа холо үнгэрһэн эхэнэр: «Хүлисэгты, хоёр-гурбан минута хүлеэгты» гэжэрхёод, томо хүрзээр хүр саһа удхаал лэ шэдэнэ. Тэрэнэй габшагай шамдуугаар хүдэлжэ байхыень харахадаа, урагшаа һанаатай, шумууһан бэрхэ хүн ха гэжэ таамаглаа бэлэйбди...

— Үглөөнһөө хойшо хоёр гектарта саһа тогтоогообди, хорёод центнер наг шэбхэ тараабабди,— гэжэ Прасковья Павлова хөөрэнэ. Свёклын баян ургаса абахын түлөө тэмсэл энээнһээ эхилдэг юм,— гээд үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. — Саһа тогтоолгые юрын ажал гэжэ зарим хүнүүд тоолодог. Тиимэшье бэшэл байха. Энэ хадаа бидэнэй бэелүүлдэг олон хэмжээнүүдэй нэгэн болоно. Иигэжэ хэдэн хэмжээ-ябуулга бэелүүлээд байхадаа, үндэр ургаса хуряадагбди. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ урда жэлнүүдэйхиһээ нэгэ өөрэ илгаатай: саһан ехэшье бол, һаари хүйтэн удаан бууранагүй. Һалхи шуурган тарялангай газар дээгүүр саһа тогтоонгүй хиидхүүлнэ. Тиимэһээ бидэ тэнгэриһээ хайра хүлеэнэгүйбди. Оролдожол байнабди...

Хожомынь, Алташын эрхим свёклошодой ажал хүдэлмэритэй танилсажа ябахадаа, Прасковья Евдокимовнагай хэлэһэн эдэ үгэнүүд ходо һанаандамнай ороо һэн...

Үнэхөөрөөшье Прасковья Евдокимовна Павлова үнэн сэхэ шударгы ажалаараа гансашье (Калининай нэрэмжэтэ) колхоздоо бэшэ, харин бүхы Бичурынгаа аймаг дотор алдаршажа ябаһаар үнинэй юм.

Дайнай шэрүүн шанга жэлнүүдтэ, 1942 ондо эндэхи колхозууд түрүүшынхеэ сахарай свёкло тарижа эхилээ һэн. Эгээл тиихэдэ Прасковья Павлова свёклошодой звенодо ажаллахаар томилогдоо бэлэй. Тэрэ гэһээр энэ ажал дээрэ таһалгаряагүй хүдэлмэрилжэ ябадаг.

Анхан энэ ургамалые нюдэндөөшье хараагүй байһан алташынхид түрүүшээр нилээд бэрхэшээлнүүдтэй ушарһан байха. Тиигэбэшье шадамар бэрхэ хүнүүдэйнгээ ашаар, уданшьегүй тэрэнэй «нюусыень» мэдэжэ, тодхолыень олоһон байгаа. Гэбэшье түрүүшын хоёр-гурбан жэлэй туршада бирата ургаса абтадаггүй байһан юм. Эндэхи свёклошод урмаа хухараагүй, эхилһэн хэрэгээ миин орхёогүй. Он жэлэй үнгэрхэ бүри мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлэн, һүүлэй үедэ сахарай свёклын ехэ ургаса хуряадаг болоо. Эдэ жэлнүүдтэ Прасковья Павлова түрүүтэй Евгения Ткачева, Екатерина Федотова болон бусад оронойнгоо түрүү свёклошодой дүй дүршэлые шудалан, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ эхилһэн байна.

Звеногойнгоо гэшүүдэй дунда нэн түрүүндэ һуралсал һайнаар эмхидхэжэ, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые шудалжа эхилһэн байна. Үзэһэн хараһан, шудалһан ойлгоһон юумэ бүхэнөө ажал дээрэ хэрэглэдэг болоо һэн. Удаадахи жэлнүүдтэ свёклын үндэр ургаса хуряадаг болоод арадтаа магтуулжа, ажалдаа шалгаржа захалба. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэл Прасковья Евдокимовнагай звеногойхид даажа байһан участогһаа гектар бүриин 120—150 центнер хуряаһан юм.

Илангаяа мүнөө жэлэй хабарай тарилгые Алташын свёклошод хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 135 центнер ургаса хуряагаа. Тиигээд нёдондонойхиһоо 25 мянган центнерээр ехэ свёкло гүрэндөө тушааба. Гансахан энээнһээнь 23 мянган пүүд сахар абтаха болоно.

— Энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулһан суута звеньевод — свёклошон нүхэр Павловагай ажалые онсо тэмдэглэмээр. Прасковья Евдокимовнагай звеногойхид байгша ондо бүришье һайн үрэ дүн туйлаа. Даажа байһан участогһаа га бүриин 200 центнер свёкло хуряажа, Алташада урдань үзэгдөөгүй амжалта туйлаба.

— Энэмнай манай түрүүшын алхам болоно. Удаадахи жэлнүүдтэ бүри ехэ ургаса хуряахабди,— гэжэ тэрэ омогтойгоор мэдүүлнэ.

Үнэн сэхэ, эршэтэ ажалайнгаа түлөө Прасковья Евдокимовна хоёр дахин Хүндэлэлэй грамотаар, сарбуугай «Звезда» часыгаар шагнагдаһан байха. Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, «Ажалай Улаан тугай» орденоор шагнагдаа.

И. Очорон.

Хилын саанаһаа

Советскэ Союзда аяншалһан тухайгаа Цейлоной профессор иигэжэ хөөрэнэ

КОЛОМБО, ноябриин 12. (ТАСС). Советскэ Союзда гурбан долоон хоног соо аяншалхадаа, хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа хөөрэхэдөө Цейлоной университедэй профессор Балагалле Вималабуддхи Тхеро иигэжэ хэлээ. «Цейлондохи зарим нэгэн хүнүүд Советскэ Союзые муушалха гэжэ оролдодог байһыень» аяншалхынгаа урда тээ би хараһан байнаб.

«Гэбэшье би тэндэ ошоод байхадаа, Советскэ Союзай соёл культурын угаа ехээр хүгжэнги байһандань ехээр һонирхооб. Гэгээрэлэй талаар угаа ехэ дэбжэлтэ туйлагдаһан байна. Тэндэ хүн бүхэн дээдэ эрдэмтэй болохо арга боломжотой. Тиихэдэ манай орондо хүн бүхэн дээдэ эрдэмдэ һураха аргагүй байна бшуу... Совет хүнүүд бидэниие угаа ехээр хүндэлдэг байгаа» гэжэ профессор мэдүүлээ.

Советскэ Союз бүхы талааараа түргэнөөр дэбжэнэ, тэрэнэй экономико бүришье түргэнөөр хүгжэжэ байдаг. Совет ороние харахын тулада хэдэн мянган американецууд Советскэ Союзда ерээд байна гэжэ тэндэ аяншалха үедөө бидэнэр мэдэһэн байгаабди. Энэ ушар ямар нэгэн юумэеэ бусадһаа нюухые Советскэ Союзай хүсэдэггүй байһыень гэршэлэн харуулна. Оронтойнь танилсахын тулада гадаадын оронуудһаа хүнүүдэй ерэхэдэ совет хүнүүд ехэ дуратайгаар угтадаг байна. Бидэнэр дуратай бүхы газарнуудаараа ябаабди.

Советскэ Союзай арадууд эб найрамдалые ехээр хүсэдэг, дайн хэхые жүрөөдэдэг нэгэшье хүн тэндэ байхагүй. Совет хүнүүд туйлаһан амжалтануудаараа омогорхон, ехэ золтойгоор ажаһуудаг гэжэ Вималабуддхи хэлээ.

Урда Африкын Союзда хүнүүд олоор тушаагдана

ЛОНДОН, ноябриин 12. (ТАСС). Профсоюзна элитэ ехэ ажал-ябуулагша Элизабет Мафекенг гэгшые сүлэхэ гэжэ Урда Африкын Союзай засагаархидай гаргаһан шиидхэбэриие буруушааһан тэмдэг болгон ноябриин 10, 11-дэ Парльда (Кейптаун шадар) болоһон демонстрацинуудай үедэ полициинхид 50 хүниие барижа тушаагаа гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Парль шадарай нютагуудта «гурим сахихын» тулада полициин ехэ отряд эльгээгдээ. Англиин харгалзалга доро байдаг Базутоленд тээшэ тэрьелжэ ошоһон Мафекенгые барижа тушааха гэһэн захиралтын үгтэһэн тухай үсэгэлдэр үдэшэ соносхогдоо гээд Рейтер агентствын корреспондент заана.

Баруун Германиин армида Америкын истребительнүүд үгтэбэ

БЕРЛИН, ноябиин 12. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Америкын реактивна истребительнүүдэй баһа нэгэ эскадрили үсэгэлдэр Лек городто (Шлезвиг-Гольштейн гэжэ газар нютаг) Баруун Германиин армида дамжуулан үгтөө.

Муайевр-Гранд город Н. С. Хрущевые уриба

ПАРИЖ, ноябриин 13. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Францида айлшалхаа байһантай дашарамдуулан, хүндэтэ айлшаниие урихые хүсэжэ байһан тухайгаа Франциин городууд улам олоороо мэдүүлдэг боложо байна.

Металлургическа промышленностиин түб бологшо Муайевр-Гранд городой (Мозель департамент) муниципальна совет Францида айлшалха үедэнь Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевые уриха гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэ...

П. Тольятти депутадуудай палатын комиссиин вице-түрүүлэгшээр һунгагдаба

РИМ, ноябриин 13. (ТАСС). Италиин парламентын депутадуудай палатын гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссида тус комиссиин вице-түрүүлэгшын һунгалта мүнөөдэр болоо. Дуугаа үгэлгын дүнгөөр энэ тушаалда Италиин Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Пальмиро Тольятти һунгагдаа.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 13. (ТАСС). Сахарада ядерна туршалга хэхэ гэжэ Франциин һанаашалжа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгые ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет үсэгэлдэр дүүргэө. Ази, Африкын 22 ороной дурадхаһан резолюциин проект бага зэргын заһабари оруулагдаад, олонхиин дуугаар һайшаагдаа. Энэ проектын түлөө 46 ороной—олонхинь Ази, Африкын оронуудай, СССР-эй, арадай демократиин оронуудай, тэрэшэлэн Европын, Латиин Америкын зарим оронуудай— Австриин, Канадын, Кубын, Финляндиин, Исландиин, Ирландиин, Шэнэ Зеландиин, Швециин, Венесуэлын делегадууд дуугаа үгөө. 26 ороной, тэрэ тоодо США-гэй, Англиин, Франциин, сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй талаар тэдэнэй союзнигуудай делегацинууд арсажа дуугаа үгөө. Арбан делегаци һаналаа бариһан байна.

Италиин, Великобританиин делегацинуудай дурадхаһан резолюциин проект мүн лэ үндэр дуунда табигдаа. Тэрэниие арсажа, 36 делегаци, зүбшөөжэ 24 делегаци дуугаа үгэһэн байна. 20 делегаци һаналаа баряа.

Африкада ядерна туршалга хэхэ гэжэ Франциин правительствын һанаашалжа байһанда гүнзэгы сэхэл һанаа зоболгын гаража байһан тухай Ази, Африкын 22 ороной дурадхалаар Политическэ комитет баталан абаһан резолюциин проект дотор элирхэйлэн мэдүүлэгдэһэн, иимэ туршалга хэхэһээ бэеэ барихыень Франци уряалагдаһан байна.

Зүбшэхэ зүйлэйнгөө удаадахи пунктые—ядерна зэбсэг саашадаа дэлгэрүүлгые зайсуулха тухай Ирландиин делегациин дурадхаһан асуудалые комитет ноябриин 13-да зүбшэжэ орохо байна.

ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

ХАНОЙ, ноябриин 12. (ТАСС). Лаосто ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельдын ерэхээ байһан тушаа Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мүнөөдэр мэдүүлгэ толилоо гэжэ Вьетнамай информационно агентство дамжуулна. Тусхайлбал, мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр хэгдэдэг хардалгануудай хүсэд үндэһэ баримтагүй байһаниинь «Лаостохи байдал мүрдэхэ талаар ООН-эй Аюулгүйн Соведэй комитет» гэдэгэй элидхэлэй толилогдоһоной һүүлээр элирһэн байна.

Гэбэшье Лаосые өөрынгөө колони, сэрэгэй база болгохо һэдэлгэ гарган, тус ороной хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хамааралсаха политикаяа США үшөөл үргэлжэлүүлһээр. Тиигэжэ, Вьетнамай Демократическа Республикын аюулгүй байдалда гай түбэг татана. Энэ зарилгые туйлахын тулада США хадаа Фуи Сананиконой правительствотай хамта Лаосто ООН-эй түлөөлэгшэдые хуули бусаар саашадаа байлгахые ехээр оролдоно, Лаосто ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комиссые муушалан хаядаха, Лаос тухай Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгые таһалдуулха гэһэн һанаашалга гаргана.

Иимэ оршон байдалда «ООН-эй генеральна секретариин эндэ аяншалжа ерэлгэ Женевскэ болон Вьентьянска хэлсээнүүдые нарин наар сахиха ябадалда үндэһэлжэ Лаос тушаа асуудал амгалан ёһоор гуримшуулха хэрэгтэ таарамжагүй хоротой байна» гэжэ Вьетнамай Демократичска Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлнэ.

Ирагай профсоюзуудай ажал-ябуулагшадтай Касем уулзаба

БАГДАД, ноябриин 13. (ТАСС). Энэ жэлэй зун байгуулагдаһан Ирагай профсоюзуудай бүгэдэниитын федерациин хүдэлмэрилжэ орохыень Ирагай социальна хэрэгүүдые эрхилдэг министерство үсэгэлдэр хуулитаар зүбшөөгөө гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, Ирагай Республикын премьер-министр Касем профсоюзуудай хэдэн ажал-ябуулагшадтай уулзаһан байна. «Аль-Биляд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор хөөрэлдөөнэй үедэ премьер-министр иигэжэ мэдүүлээ: «Хүдэлмэришэдые, профсоюзуудые, тэдэнэй федерацинуудые би дэмжэдэг байнаб. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр манай орон доторхи байгуулалтын гол т...сэн болоно...».

Колонизаторнуудай ээрхэг т...римхэй һанаашалгануудта ороной харюу үгэжэ шадахаар байхын тулада национальна экономикоёо хүгжөөхэ гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ премьер-министр тэмдэглээ. «Бата бэхи, хүгжэнги экономикэ байгуулаагүй һаа, бидэнэр империалистнуудта харюу үгэжэ шадахагүй байнабди. Үйлэдбэриие, соёл культурые болон наукые ехээр хүгжөөгөөд байбал хүсэтэй гүрэн боложо шадахабди» гэжэ тэрэ хэлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина,26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

01196. г. Улан-Удэ Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5108.